

Sygn. akt VI A Ca 179/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Ewa Śniegocka (spr.)

Sędzia SA – Anna Orłowska

Sędzia SO del. – Małgorzata Borkowska

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Kędzierska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 25 września 2012 r., sygn. akt XVII AmE 38/10

I. oddala apelację,

II. zasądza od H. K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 179/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 grudnia 2009 roku Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że powód H. K. naruszył warunek 2.1.3 oraz warunek 2.2.1 koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej mu decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 21 września 2004r. Nr (...) w ten sposób, iż wykonywał działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na stacji paliw, która nie spełniała wymagań technicznych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Za powyższe działanie Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 17.853 zł, co stanowi 0,5% przychodu z działalności koncesjonowanej przedsiębiorcy osiągniętego w 2008r.

Prezes URE wskazał, że Wojewódzki Inspektorat Ochrony (...) w W. Delegatura w R. poinformował go o wynikach kontroli przeprowadzonej w marcu 2009r. na stacji paliw w G. należącej do powoda, w trakcie której

stwierdzono, że stacja nie spełnia warunków technicznych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej produktów naftowych i ich usytuowanie, ponieważ nie została wyposażona w urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesie zasilania zbiorników magazynowych stacji. Wskazane rozporządzenie nałożyło obowiązek wyposażenia każdej użytkowanej stacji paliw w ww. urządzenia do dnia 31 grudnia 2005r.

Prezes URE w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stwierdził, że przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz warunkami udzielonej koncesji, czym naruszył warunek 2.1.3 oraz warunek 2.2.1 udzielonej mu koncesji.

Powołał się na przepisy § 97 ust. 1 pkt 1, 4, 5 z zw. z § 179 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, a także § 4 ust. 1 i § 101 w zw. z § 233, 235 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie oraz § 234 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie podając, że od 1 stycznia 2006r. przedsiębiorca działał niezgodnie z tymi przepisami.

Pozwany zaznaczył, że działaniem zabezpieczającym stacje paliw i bazy paliwowe przed niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko oraz neutralizującym zagrożenie wybuchem jest właśnie hermetyzacja zbiorników. Jak podał, neutralizuje ona wpływ funkcjonowania obiektu na środowisko naturalne, poprawia również warunki pracy i życia ludzi znajdujących się w zasięgu oddziaływania obiektu tego rodzaju. Przedsiębiorca mógł i powinien wiedzieć, iż prowadzi działalność gospodarczą niezgodnie z regulacjami wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki i warunkami udzielonej koncesji i nie dochował należytej staranności, jaka obowiązuje przedsiębiorców prowadzących profesjonalną działalność gospodarczą zgodnie z art. 355 § 2 kc.

Pozwany podniósł, że brzmienie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego, który ma zastosowanie w niniejszej sprawie wobec nie przestrzegania warunków wynikających z koncesji, przesądza, że Prezes URE jest zobligowany, a nie uprawniony do nałożenia kary w razie okoliczności podlegających karze, przy czym przepis ten nie przewiduje konieczności wykazania zawinionego działania. Kara pieniężna została ustalona zgodnie z przepisem art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, przy uwzględnieniu stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia oraz dotychczasowego zachowania podmiotu i jego możliwości finansowych.

Odnosząc się do stopnia szkodliwości czynu Prezes URE stwierdził, iż w szczególności wziął pod uwagę fakt, że przedsiębiorca prowadził obrót paliwami ciekłymi wiedząc, że wykonuje ją niezgodnie z wymogami obowiązującego prawa, a w szczególności przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz przepisów przeciwpożarowych, co należy w jego ocenie zakwalifikować jako czyn o znacznej szkodliwości. Działając niezgodnie z obowiązującymi przepisami przedsiębiorca, stwarzał zagrożenie wybuchem, gdyż podczas zlewania benzyn do zbiorników podziemnych stacji paliw łatwopalne pary tego paliwa mogły wydostawać się do otoczenia. Prowizoryczna instalacja nie spełniała wymogów dla urządzeń hermetyzacyjnych, o czym jak podał Prezes świadczy przekazana do Urzędu Regulacji Energetyki informacja z przeprowadzonej przez inspektorów (...) kontroli.

Odnosząc się natomiast do stopnia zawinienia Prezes URE stwierdził, że ujawnioną w wyniku kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony (...) w W. organizację działalności należy uznać za zawinione zaniechanie przy wykonywaniu działalności koncesjonowanej.

Przy podejmowaniu decyzji o wysokości kary pozwany wziął pod uwagę fakt, że niezgodne z obowiązującymi przepisami działanie przedsiębiorcy nie narusza bezpośrednio interesów ekonomicznych odbiorców paliwa, przedsiębiorca na wezwania odpowiadał bez zbędnej zwłoki oraz poniósł znaczące koszty na dostosowanie stacji

do wymogów określonych prawem, jak również fakt, że jest to pierwsze naruszenie przez przedsiębiorcę warunków koncesji.

Pozwany wskazał, że uwzględnił ogólną sytuację finansową przedsiębiorcy, a oceny jego możliwości finansowych dokonał na podstawie przedstawionych przez niego informacji dotyczących sytuacji finansowej za 2008 rok.

Podniósł, iż kara wymierzona przedsiębiorcy stanowi zaledwie 0,5% jego przychodów z działalności koncesjonowanej i ma spełnić funkcję prewencji szczególnej i ogólnej.

Od niniejszej decyzji powód - H. K. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe z siedzibą w R. złożył odwołanie, wnosząc w nim jednocześnie o zmianę decyzji w całości i orzeczenie, że H. K. nie naruszył warunku 2.1.3 i warunku 2.2.1 koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 21 września 2004 r., sygn. akt (...), ewentualnie o uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy Prezesowi URE do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy prawo energetyczne poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na bezzasadnym uznaniu, że H. K. nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji,
2. naruszenie § 97 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesach zasilania zbiorników magazynowych stacji paliw płynnych muszą zostać wykonane w konkretny sposób, tj. nie mogą zostać wykonane w taki sposób, jak na stacji paliw prowadzonej przez H. K.,
3. naruszenie § 97 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, poprzez jego niezastosowanie i niezbadanie, czy instalacja zastosowana na stacji paliw prowadzonej przez H. K. spełnia wymagania wskazane w tym przepisie,
4. naruszenie art. 56 ust. 6 ustawy prawo energetyczne poprzez nałożenie kary nieuwzględniającej możliwości finansowych H. K.,
5. sprzeczność istotnych ustaleń Prezesa URE z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, polegającą na przyjęciu, że:
  - a) instalacja zastosowana na stacji paliw H. K. nie spełnia wymagań, o których mowa w § 97 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie,
  - b) H. K. naruszył warunki koncesji.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, że powód – H. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe z siedzibą w R. w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na podstawie koncesji udzielonej decyzją Prezesa URE z dnia 21 września 2004r. Nr (...).

W dniu 4 października 2007r. na stacji paliw powoda zlokalizowanej w G. przy ul. (...) dokonano tymczasowego montażu dużego wahadła odsysania oparów VRS. Zamontowano tymczasowo dwie sztuki króćców odsysania oparów na rurach odpowietrzających; na króćcach zamontowano końcowe przerywacze płomienia typu (...) oraz przyłącza oparów typu kamlot PO 3 cale. Urządzenia zabezpieczyły przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza

atmosferycznego ze zbiornika magazynowego w trakcie tankowania z autocysterny. Podczas napełniania zbiorników pojazdów samochodowych z dystrybutora paliwa urządzenie znajdujące się w pistolecie dystrybutora spełniało zadanie odsysania par benzyny i zabezpieczające przed ich emisją do powietrza atmosferycznego.

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 5 i 9 marca 2009r. na należącej do powoda stacji paliw zlokalizowanej w G. przy ul. (...) inspektor reprezentujący Wojewódzki Inspektorat Ochrony (...) w W. Delegatura w R. ustalił, że urządzenia zabezpieczające przed emisją par benzyn do powietrza przy napełnianiu zbiorników magazynowych stacji paliw nie zostały wykonane. Nadto organ przeprowadzający kontrolę stwierdził, że stacja paliw nie jest wyposażona w urządzenia do pomiaru i monitorowania stanu magazynowanego produktów naftowych oraz urządzenia do sygnalizacji wycieku produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych. Kontrolą objęto okres od dnia 21 marca 2005r. do dnia 11 marca 2009r.

Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego sądowego L. K. sporządzoną w niniejszej sprawie, iż instalacja zabezpieczająca przed emisją par benzyny do powietrza atmosferycznego na stacji paliw powoda w G. przy ul. (...) w trakcie kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony (...) w R. w marcu 2009 r. spełniała wymogi techniczne określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Prezes URE wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia powodowi kary pieniężnej w związku z możliwością zaistnienia naruszenia warunku 2.1.3. udzielonej koncesji, o czym zawiadomił pismem z dnia 22 kwietnia 2009r.

Powód w 2008r. osiągnął przychód z działalności gospodarczej ogółem w wysokości 3.823.463,58 zł, z działalności koncesjonowanej w wysokości 3.570.617,61 zł, natomiast jego dochód w tym roku wyniósł 73.370,24 zł.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że odwołanie zasługuje w części na uwzględnienie.

Prezes URE wywiódł w uzasadnieniu swej decyzji, iż powód od 1 stycznia 2006r. działał niezgodnie z przepisami § 97 ust. 1 pkt 1, 4, 5 z zw. z § 179 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie, a także § 4 ust. 1 i § 101 w zw. z § 233, 235 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie oraz § 234 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Stosownie do przepisów § 97 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 w związku z § 179 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie użytkowana stacja paliw do dnia 31 grudnia 2005r. powinna być wyposażona w:

1. instalacje kanalizacyjne i inne urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych,
2. urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesach zasilania zbiorników magazynowych stacji paliw płynnych,
3. urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego podczas wydawania tych produktów do zbiorników pojazdów drogowych.

Obowiązek wyposażenia stacji paliw w instalacje do monitorowania stanu magazynowanych produktów i urządzeń zabezpieczających przed emisją par produktów naftowych I klasy (benzyn silnikowych) do powietrza w procesach napełniania zbiorników magazynowych stacji paliw oraz wydawania tych produktów do zbiorników pojazdów samochodowych, określony został już w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 sierpnia 1996 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie. Zgodnie z § 4 ust. 1 oraz § 101, w związku z § 233 tegoż rozporządzenia stacje paliw, które zostały wybudowane, rozbudowane, przebudowane i nadbudowane po 17 stycznia 1997 r., a także wszystkie stacje paliw, które istniały w dniu wejścia w życie tego rozporządzenia tj. w dniu 17 stycznia 1997 r. i zagrażały życiu ludzi lub środowisku powinny być lub zostać wyposażone w urządzenia zabezpieczające przed:

a) przenikaniem produktów naftowych do gruntu i wód gruntowych, cieków, rzek i zbiorników wodnych,

b) emisją par produktów naftowych I klasy niebezpieczeństwa pożarowego do powietrza atmosferycznego w procesach napełniania zbiorników magazynowych stacji paliw oraz wydawania tych produktów do zbiorników pojazdów samochodowych,

przy czym na wyposażenie stacji paliw w te urządzenia wyznaczono ośmioletni okres dostosowawczy (§ 235 pkt 2 i 3 powołanego wyżej rozporządzenia). Okres ten został następnie przedłużony mocą § 234 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie w sprawie warunków technicznych do dnia 31 grudnia 2005 r.

Pozwany oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony (...) w W. Delegatura w R. poczynionych w ramach kontroli mającej miejsce u powoda w marcu 2009r. Tymczasem, iż jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w trakcie kontroli na stacji pozwanego w marcu 2009r. takie urządzenia były wykonane, aczkolwiek nie były one standardowe.

W dniu 4 października 2007r. na stacji paliw powoda zlokalizowanej w G. przy ul. (...) dokonano tymczasowego montażu dużego wahadła odsysania oparów (...). Zamontowano tymczasowo dwie sztuki króćców odsysania oparów na rurach odpowietrzających na króćcach zamontowano końcowe przerywacze płomienia typu (...) oraz przyłącza oparów typu kamlot PO 3 cale.

Sąd zważył, iż przepisy prawa nie nakładają na przedsiębiorcę obowiązku zamontowania konkretnych instalacji, które będą zabezpieczały przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego. Tym samym istotnym jest jedynie, aby urządzenia spełniały swoją funkcję ochronną. Wobec tego, że powód wykonał pewne urządzenia oraz utrzymywał w odwołaniu, że wykonane urządzenia zabezpieczały przed emisją par produktów naftowych, a ponadto w związku z tym, że z załączonego przez pozwanego protokołu kontroli nie wynika, aby kontrolujący wykonał jakiegokolwiek badanie pod kątem spełniania warunku z art. 97 ust. 2 powołanego rozporządzenia, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego na wniosek strony powodowej na okoliczność ustalenia, czy instalacja zastosowana na stacji paliw powoda przy ul. (...) w G. w trakcie kontroli w marcu 2009r., spełniała wymagania techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

Biegły stwierdził w swojej opinii, iż nie jest istotne rozwiązanie konstrukcyjne instalacji, ale skuteczność likwidacji emisji par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego i że instalacja zamontowana na stacji paliw powoda w czasie kontroli odprowadza pary benzyny ze zbiornika magazynowego w trakcie tankowania z autocysterny, zabezpieczając przed emisją par na zewnątrz. Ten system odsysania par określany jako duże wahadło (...) jest urządzeniem zabezpieczającym zgodnie z § 97 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia. Pomiędzy wahadłem dużym (...) wykonanym w 2007r. a obecnym nie ma żadnej różnicy co do skuteczności odsysania par benzyny i zasady działania.

W związku z tym, że jak wynika z materiału dowodowego przedsiębiorca zamontował odpowiednie urządzenia 4 października 2007r., działał niezgodnie z powołanymi wyżej przepisami tylko do tego momentu. Jednocześnie Sąd zauważył, że powód nie wykazał pomimo ciężącego na nim obowiązku udowodnienia określonego w art. 6 kc, iż już od 1 stycznia 2006r. prowadzona przez niego stacja była wyposażona w urządzenia spełniające stosowne warunki techniczne, wręcz przeciwnie przesłuchiwany w charakterze strony przyznał, że przez rok nie miał „wahadła, które powinien mieć”. Tym samym przedsiębiorca od 1 stycznia 2006r. do 3 października 2007r. naruszał warunek 2.2.1 udzielonej mu koncesji, zgodnie z którym koncesjonariusz jest zobowiązany do utrzymywania stanu technicznego oraz wyposażenia użytkowanych obiektów, instalacji i urządzeń związanych z prowadzeniem działalności objętej niniejszą koncesją, zgodnego z obowiązującymi przepisami określającymi wymogi techniczne, w tym metrologiczne, jakościowe i ochrony środowiska, zapewniającego w szczególności utrzymywanie wymaganej jakości paliw ciekłych będących przedmiotem obrotu oraz niezawodności zaopatrzenia odbiorców w paliwa, z uwzględnieniem racjonalnego poziomu kosztów oraz warunek 2.1.3., zgodnie z którym koncesjonariusz jest zobowiązany do prowadzenia działalności w sposób nie stanowiący zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz nie narażający na powstanie szkód materialnych. W świetle dokonanych ustaleń Sąd stwierdził, że niezasadnym jest nałożenie na powoda kary w wysokości określonej w decyzji.

Stosownie do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo energetyczne karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Dyrektywy wymiaru kary określone są w art. 56 ust. 6 ustawy, w świetle którego ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Odnosnie stopnia szkodliwości czynu, Prezes URE prawidłowo ocenił, że przedsiębiorca prowadził obrót paliwami ciekłymi wiedząc, że działalność wykonuje niezgodnie z wymogami obowiązującego prawa, a w szczególności uregulowaniami dotyczącymi ochrony środowiska oraz przepisami przeciwpożarowymi, co należy zakwalifikować jako czyn o znacznej szkodliwości. Przedsiębiorca działając niezgodnie z obowiązującymi przepisami, stwarzał zagrożenie wybuchem, gdyż podczas zlewania benzyn do zbiorników podziemnych stacji paliw łatwopalne pary tego paliwa mogły wydostawać się do otoczenia. Tym niemniej należy wziąć pod uwagę, iż w październiku 2007r. Przedsiębiorca zastosował się do wymogów prawa. Tak więc wbrew stanowisku pozwanego od tego momentu do czasu kontroli i obecnie spełnia on wymogi zabezpieczenia przed emisją par produktów naftowych I klasy do atmosfery. Naruszenie zarzucane powodowi trwało zatem znacznie krócej, niż przyjął pozwany, co musiało mieć wpływ na zmniejszenie wymiaru kary.

Jeśli chodzi o stopień zawinienia wcześniejszy brak wymaganych prawem urządzeń zabezpieczających należy uznać za zawinione zaniechanie przy wykonywaniu działalności koncesjonowanej podczas, gdy koncesjonariusz jest zobowiązany do działania z najwyższą starannością wynikającą zarówno z zawodowego charakteru tej działalności, jak i z tego, że działalność na rynku paliw podlega szczególnym rygorom.

Sąd wziął pod uwagę, że jest to pierwsze naruszenie warunków koncesji przez przedsiębiorcę, a w toku postępowania na wezwania odpowiadał on bez zbędnej zwłoki.

Jeśli chodzi o możliwości finansowe przedsiębiorcy, Sąd wziął pod uwagę przychody przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej w 2008 roku, które wyniosły 3.570.617,61 zł. Sąd uznał przy tym za istotne, iż przedsiębiorca poniósł koszty na dostosowanie stacji do wymogów określonych prawem, w związku z czym poniósł stratę w wysokości ok.4.000 zł. Wobec powyższego, Sąd stwierdził, że kara w wysokości 5.951 zł, stanowiąca ok. 0,167% przychodu przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej osiągniętego w 2008r. jest karą adekwatną i odpowiednią, a jej wymiar znajduje uzasadnienie w art. 56 ust. 1 pkt. 12 i ust. 2 ustawy Prawo energetyczne. Kara ta mieści się w granicach określonych w art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, a przy określeniu jej wymiaru uwzględnione zostały okoliczności wymienione w art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł jak w sentencji na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c.

Od tego wyroku powód wniósł apelację.

Zaskarżył wyrok w zakresie nieuwzględnienia żądania zmiany decyzji poprzez orzeczenie, że powód nie naruszył warunków koncesji, w zakresie wymierzenia powodowi kary pieniężnej w wysokości 5.951 zł, w zakresie stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania.

Zarzucił:

naruszenie prawa materialnego, tj. art. 56 ust 1 pkt 12 Prawa energetycznego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że można nałożyć karę pieniężną w sytuacji, gdy zarówno w dniu kontroli, jak i w dniu wszczęcia postępowania oraz orzekania w niniejszej sprawie, powód przestrzegał obowiązków wynikających z koncesji,

naruszenie prawa procesowego, tj. art. 316 § 1 kpc poprzez nałożenie na powoda kary pieniężnej w sytuacji, gdy zarówno w chwili zamknięcia rozprawy, jak i wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, powód przestrzegał obowiązków wynikających z koncesji.

W konkluzji powód wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku i zmianę decyzji Prezesa URE poprzez orzeczenie, że powód nie naruszył warunków koncesji udzielonej mu w dniu 21 września 2004r. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że Sąd Apelacyjny podziela wszystkie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne. Ustalenia faktyczne nie były zresztą kwestionowane przez żadną ze stron.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 56 ust 1 pkt 12 Prawa energetycznego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że można nałożyć karę pieniężną w sytuacji, gdy zarówno w dniu kontroli, jak i w dniu wszczęcia postępowania oraz orzekania w niniejszej sprawie, powód przestrzegał obowiązków wynikających z koncesji.

Nie jest bowiem istotny stan istniejący w dniu kontroli, jak i w dniu wszczęcia postępowania oraz orzekania w niniejszej sprawie, zwłaszcza w świetle przedmiotowej decyzji, która orzekała naruszenie przez powoda warunków koncesji (bez określenia, w jakim dniu naruszał te warunki) i za to wymierzała mu karę.

Stacja należąca do powoda powinna najpóźniej w dniu 1.01.2006r spełniać wymogi rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie i być wyposażona w:

1. instalacje kanalizacyjne i inne urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych,
2. urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego w procesach zasilania zbiorników magazynowych stacji paliw płynnych,

3. urządzenia zabezpieczające przed emisją par produktów naftowych I klasy do powietrza atmosferycznego podczas wydawania tych produktów do zbiorników pojazdów drogowych.

W dniu 1.01.2006r stan taki nie zaistniał. Wynika to niezbiecie z zebranego w sprawie materiału dowodowego, podobnie jak to, że do zamontowania urządzeń zabezpieczających przed emisją par benzyny doszło w dniu 4.10.2007r. Zatem w okresie tym powód dopuścił się naruszenia warunków koncesji (czego zresztą nie kwestionuje) i za to został ukarany.

Zauważyć należy, że w dniu wydania przedmiotowej decyzji nie obowiązywał jeszcze art. 56 ust 6a Prawa energetycznego o treści: „Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.”, który został dodany przez art.1 pkt 38 lit e) ustawy z dnia 8 stycznia 2010r i wszedł w życie 11 marca 2010r, zaś Sąd musi brać pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili wydawania decyzji. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nie mógł wydać decyzji na podstawie nieobowiązującego wówczas prawa.

Nie miało zatem znaczenia zaprzestanie przez powoda naruszania obowiązków wynikających z koncesji.

Przepis, który wszedł w życie już po wydaniu decyzji, daje zresztą tylko możliwość odstąpienia od wymierzenia kary, nie statuując w tym zakresie żadnego obowiązku po stronie Prezesa. Tym samym Sąd Okręgowy również nie miał żadnego obowiązku zmieniania decyzji w tym zakresie.

Faktem jest, że w okresie od 1.01.2006r do 3.10.2007r stacja należąca do powoda nie była wyposażona w urządzenia zapobiegające emisji par produktów naftowych. Przyznał to sam powód k-120. Miało to wpływ na wysokość kary pieniężnej wymierzonej powodowi, natomiast fakt zaprzestania przez powoda naruszania warunków koncesji nie mógł stanowić o braku możliwości wymierzenia mu tej kary. Stanowiska prezentowanego przez powoda w apelacji nie sposób podzielić - oznaczałoby to brak jakiegokolwiek odpowiedzialności po stronie przedsiębiorcy, który naruszałby warunki koncesji, a następnie zaprzestał tego procederu. Taki pogląd - reprezentowany przez powoda - byłby sprzeczny z ideą prawa energetycznego i zawartego w nim art. 56.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 316 § 1 kpc poprzez nałożenie na powoda kary pieniężnej w sytuacji, gdy zarówno w chwili zamknięcia rozprawy, jak i wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, powód przestrzegał obowiązków wynikających z koncesji.

Przepis art. 316 kpc nie zabrania wcale nałożenia na powoda kary pieniężnej za działania, których dopuścił się wcześniej. Wzięcie pod uwagę stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy nie stanowi, że Sąd Okręgowy miał nie uwzględnić naruszeń koncesji, popełnionych przez powoda w okresie objętym kontrolą. Rację ma pozwany twierdząc, że Sąd uwzględnił stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy ustalając, iż bezspornym jest naruszenie przez powoda warunków koncesji w okresie 1.01.2006r - 3.10.2007r. Uwzględnienie stanu rzeczy istniejącego w dacie orzekania nie oznacza wcale brania pod uwagę aktualnego w dacie orzekania stanu technicznego stacji paliw należącej do powoda i zainstalowanych na niej zabezpieczeń. Sąd obowiązany jest uwzględnić stan stwierdzonych naruszeń, niezależnie od tego, kiedy miały miejsce (o ile oczywiście naruszenia te zaistniały w okresie objętym orzekaniem w sprawie). W wyroku z dnia 17 marca 2010 r., III SK 33/09 Sąd Najwyższy stwierdził, że „Nie ma racji skarżący, powołując się na art. 316 § 1 k.p.c., który - według stanowiska skarżącego - miałby uzasadniać rozstrzygnięcie w przedmiocie nadania rygoru decyzji Prezesa UOKiK nie według przesłanek tej decyzji dotyczących i nawet nie w zakresie rozpatrywanego w postępowaniu sądowym odwołania, ale - w jakimś oderwaniu od tego stanu rzeczy funkcjonalnie z rygorem natychmiastowej wykonalności - związanym - wyłącznie według podanych przez skarżącego okoliczności, które miałby Sąd wyjaśnić według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy.

Stanowisko skarżącego nie może być zaakceptowane, bo bezzasadnie nie uwzględnia szczególnego przedmiotu postępowania w sprawach z zakresu ochrony konkurencji. Przedmiotem tym jest decyzja Prezesa UOKiK, wyposażonego w ustawowo określoną kompetencję, jest też odwołanie od decyzji. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie - stosownie do art. 479^{31a} k.p.c. - Sąd nie rozstrzyga bezpośrednio o stosunkach z zakresu

ochrony konkurencji i konsumentów, ale rozstrzyga o oddaleniu odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia (§ 1); w razie zaś "uwzględnienia odwołania" Sąd zaskarżoną decyzję albo uchyla, albo zmienia w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy (§ 3).", zaś w wyroku z dnia 13 maja 2010 r., III SK 42/09 stwierdził, że „Kara pieniężna wymierzana przez Prezesa URE na podstawie art. 56 ustawy z 1997 r. Prawo energetyczne spełnia cele represyjne za niezastosowanie się do bezwzględnie obowiązujących wymagań tego Prawa, a ponadto prewencyjnie zmierza do wymuszenia na ukaranych przedsiębiorstwach energetycznych przestrzegania tych imperatywnych reguł w przyszłości. Dlatego legalności wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 Prawa energetycznego nie uchyla dostosowanie się w kolejnych okresach, których nie dotyczy zastosowana kara, przez ukarane przedsiębiorstwo do obowiązku z wynikającego z ustawy lub decyzji Prezesa Urzędu, aczkolwiek od 11 marca 2010 r. Prezes Urzędu ma obowiązek wyjaśnić, z jakich powodów nie skorzystał z instytucji odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej z art. 56 ust. 6a Prawa energetycznego, gdy przedsiębiorstwo energetyczne zaprzestało naruszenia prawa lub wykonało ciążyący na nim obowiązek. Funkcja kar pieniężnych nie polega na samym korygowaniu zachowań przedsiębiorstw energetycznych. Kary pieniężne pełnią funkcję odstraszającą, prewencyjną. Ryzyko ich nałożenia ma zniechęcać przedsiębiorstwa energetyczne do naruszania obowiązków wynikających z ustawy lub decyzji regulatora.” Treść tezy tego orzeczenia świadczy o niezasadności twierdzeń zawartych w apelacji.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 13.02.2008, II SK 6/08 Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 2 ustawy z 1997 r. - Prawo energetyczne "karze podlega ten kto (...)", Prezes URE jest obowiązany, a nie uprawniony, do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegających karze. Wobec stwierdzenia zasadności decyzji w jej punkcie I Sąd Okręgowy nie mógł zmienić tej decyzji w ten sposób, aby w ogóle nie nakładać na powoda kary.

Zaskarżony wyrok zmieniał przedmiotową decyzję w zakresie kary obniżając ją o 2/3. Wyrok ten zapadł po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności po dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, z której wynika, że w dniu kontroli stacja paliw należąca do powoda była wyposażona w urządzenia zabezpieczające przed emisją par benzyny do powietrza atmosferycznego i spełniała wymogi Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie. Chodziło o ustalenie, czy instalacja istniejąca na stacji powoda spełniała wymagania techniczne w/w Rozporządzenia. Ustalenia Sądu I instancji co do okresu, w którym doszło do naruszeń były odmienne od ustaleń Prezesa URE, stąd też zmiana decyzji w pkt II dotyczącym wysokości kary.

Marek Sachajko w komentarzu do art. 56 prawa energetycznego napisał: „Ustawodawca w pr. en. uregulował przesłanki wymiaru kary pieniężnej. [...] W pr. en. nie wstępuje instytucja przedawnienia sankcjonowania naruszenia obowiązków uregulowanych w art. 56 ust. 1 pkt 1-33 pr. en. Ten sposób regulacji oznacza, iż zachowania spełniające znamiona deliktów administracyjnoprawnych mogą być sankcjonowane niezależnie od okresu, jaki upłynął od zachowania sprzecznego z normami pr. en. [...] Artykuł 56 ust. 6 pr. en. normuje dyrektywy wysokości wymiaru kary pieniężnej. Dyrektywy te określają okoliczności, które Prezes URE zobowiązany jest brać pod uwagę w każdym postępowaniu w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej. Dyrektywy te stanowią element systemu sankcjonowania naruszeń obowiązków administracyjnoprawnych, wynikających z norm pr. en.

Do normatywnych wskazówek wymiaru kary pieniężnej zaliczane są:

- 1) społeczna szkodliwość czynu,
- 2) stopień zawinienia,
- 3) dotychczasowe zachowanie podmiotu, oraz
- 4) możliwości finansowe adresata kary pieniężnej.”

Błędna jest także ocena powoda, że orzeczenie Sądu Okręgowego powinno stwierdzać, że powód nie naruszył warunków koncesji, skoro było oczywistym, że warunki te powód naruszył i sam to przyznał.

Wbrew twierdzeniom apelacji wobec naruszenia przez powoda warunków koncesji były podstawy do wszczęcia postępowania i wydania decyzji w tym przedmiocie.

Prypadkiem było, że stacja paliw prowadzona do powoda zarówno w chwili wszczęcia postępowania, jak i w chwili orzekania odpowiadała wszelkim wymogom technicznym określonym w obowiązujących przepisach, nie spełniała ich natomiast wcześniej, w okresie od 1.01.2006r do 3.10.2007r. Zostało to stwierdzone w toku wszczętego słusznie postępowania, zatem zasadnie stwierdzała skarżona decyzja, że powód naruszył warunek 2.1.3 oraz warunek 2.2.1 koncesji na obrót paliwami ciekłymi - w decyzji nie określono bowiem, w jakim okresie to miało miejsce.

Nieprawdą jest twierdzenie zawarte w apelacji, że podstawą wydania zaskarżonej decyzji było błędne ustalenie, że w dniu przeprowadzenia kontroli stacja paliw nie spełniała warunków technicznych określonych w rozporządzeniu - nie ma o tym mowy ani w decyzji, ani też w jej uzasadnieniu.

Kontrola obejmowała okres od 21 marca 2005r do 11 marca 2009r a więc także okres od 1.06.2006 do 3.10.2007, zaś w tym okresie - jak przyznał sam powód - nie miał on zainstalowanego „dużego wahadła”, tak więc prowadzona przez niego stacja paliw nie spełniała warunków technicznych określonych w odnośnym rozporządzeniu. Musiało to skutkować nałożeniem na powoda kary pieniężnej.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny uznał apelację za niezasadną i oddalił ją na mocy art. 385 kpc.

O kosztach Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 kpc.